

Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Kopia till:
diariet

För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd SOU 2017:1

Sammanfattning

Utredningen föreslår en övergripande ambition om en sammanhållen politik för landsbygdernas utveckling de närmaste 30 åren. Målet för landsbygdspolitiken är: *En livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd.* Totalt presenteras 75 generella och geografiskt riktade förslag som samlat lägger grunden till en positiv utveckling i landsbygderna med ett statligt helhetsperspektiv och ny organisering av landsbygdspolitiken.

Trafikverket delar i huvudsak utredningens förslag med reservation kring förslagen om geografisk placering och de förändrade uppgifterna för Länsstyrelserna och Trafikverket i transportplaneringen på regional nivå.

Yttrande

Kap 1 En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder

Trafikverket konstaterar att kommitténs förslag till delmål om infrastruktur, ligger i linje med det övergripande transportpolitiska målet "Transportpolitikens mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet." Det är positivt att förslaget till delmål inom landsbygdspolitiken överensstämmer med transportpolitikens mål.

Trafikverket vill framföra att det är positivt att kommittén är tydlig med att använda pluralis och begreppet landsbygder. Det bidrar till att synliggöra behovet av differentiering och olika behov. Vi talar inte längre om landsbygden som en homogen miljö utan om att den består av en mängd olika miljöer. Förutsättningarna ser olika ut, på vissa delar av landsbygden minskar befolkningen medan den växer i andra.

Kap 2 Näringsliv och företagande

Kapitlet tar upp förutsättningar för näringslivet och betonar bl.a. platsbundna och areella näringar som turism som är beroende av en fungerande infrastruktur och tidskritiska persontransporter. Trafikverket delar kommitténs bedömningar att transporter är viktiga för besöksnäringen. Vi vill i sammanhanget framhålla att Trafikverket genomför uppdrag tillsammans med akademien i dessa frågor, t.ex. pågår ett projekt som VTI håller i runt "Hållbara turistresor".

Kap 3 Digital kommunikation och transportinfrastruktur

Kommittén framhåller i kapitlet vikten av en effektiv regionförstoring och tillgänglighet för att ta tillvara tillväxtpotential och regionala förutsättningar som finns i landsbygdernas bas, export och besöksnäringar.

Trafikverket instämmer i att en förbättrad tillgänglighet är viktig för att åstadkomma en effektiv regionförstoring. Hela res- och transportkedjan är **viktig och** vilka trafikslag och i vilken omfattning dessa kan ingå i en sådan effektiv kedja kan variera från fall till fall och för olika delar av landet.

Trafikverket vill framhålla att tillväxteffekter fångas normalt i de samhällsekonomiska analyserna. För att belysa effekterna bör dessa lyftas fram för beslutsfattaren att beakta i en samlad effektbedömning eller en företagsekonomisk konsekvensbedömning. Den samlade effektbedömningen görs alltid i samband med en samhällsekonomisk analys och den företagsekonomiska konsekvensbedömningen görs för de stråk som antas ha särskild vikt för företagens godstransporter.

De samhällsekonomiska analyserna bör vidgas

Trafikverket ser positivt på utvecklingen av bredare samhällsekonomiska analyser för att förbättra beslutsunderlagen för transportinfrastrukturinvesteringar.

De samhällsekonomiska analyserna av infrastrukturåtgärder skall alltid åtföljas av en Samlad effektbedömning som förutom perspektivet "samhällsekonomi" även innehåller perspektivet "fördelningsanalys" och "måluppfyllelseanalys". Det handlar om att samtliga effekter av en infrastrukturåtgärd presenteras ur dessa olika perspektiv.

Till dessa tre objektiva perspektiv skall sedan beslutsfattaren kunna lägga sina politiska motiv och väga ihop allt detta. När motivet för att föreslå åtgärder är annat än samhällsekonomisk effektivitet är det särskilt viktigt att lyfta fram vad som är motivet och även när införandet av en åtgärd kan ses som en subvention är det viktigt att kunna visa att de skattemedel man använder brukas så kostnadseffektivt som möjligt även utifrån de olika mål man söker uppnå.

Landsbygdernas behov av underhåll och investeringar i transportsystemet måste lyftas fram

Trafikverket ifrågasätter lämpligheten att länsstyrelserna ska redovisa landsbygdernas behov av underhåll och investeringar för regional transportinfrastruktur och att Trafikverket ges i uppdrag att ange specifika objekt eller andra åtgärder i landsbygderna, som ska prioriteras i transportplaneringen på regional nivå.

Trafikverket har idag uppdraget att ta fram och redovisa **underlag** till den regionala transportinfrastrukturen där de regionalt utvecklingsansvariga organen står för prioriteringen. Vi anser att det mer förenligt att Trafikverket fortsatt har detta uppdraget.

Enligt nuvarande ordning har regionalt utvecklingsansvariga till uppgift att upprätta, prioritera och fastställa länsplaner. Att Trafikverket ska ges i uppdrag att ange objekt eller åtgärder som ska prioriteras skulle innebära en stor **förändring** av nuvarande ordning. Trafikverket anser att uppdraget att prioritera bör ges till de regionalt utvecklingsansvariga.

Trafikverket anser att det är önskvärt med ett förtydligande innan en förändring sker av ansvar och roller i den regionala infrastrukturplaneringen.

Insatser för ökad tillgänglighet

Trafikverket är positiva till förslagen som föreslås i kapitel 3.2.2 *insatser för ökad tillgänglighet* (samordningen av olika typer av persontransporter, ideell och kostnadsdelande samåkning, prioriterar landsbygderna vid testverksamhet och mer permanent införande av självkörande fordon).

Kap 5 Samhällsplanering och bostadsbyggande

Trafikverket ser positivt på att stärka översiktsplaneringens strategiska roll och att uppmärksamma landsbygdernas särskilda behov och förutsättningar inom den kommunala översiktsplaneringen. Det ger planeringsförutsättningar att strategiskt och tidigt identifiera behov och brister. Trafikverket vill i sammanhanget betona vikten att tillämpa fyrstegsprincipen som arbetsstrategi när vi talar om att samordna infrastrukturplanering och kommunal planering.

Riksintressen

Trafikverket noterar att kommittén beaktar frågan kring riksintresse enligt miljöbalken. Vi delar kommitténs syn att riksintresseutredningens förslag om att komplettera riksintressena i miljöbalken med områden av "väsentligt allmänna intressen" inte bör genomföras. För att systemet med riksintressen ska behålla sin legitimitet bör tydliga kriterier finnas för utpekandet och att berörda myndigheter ser över sina anspråk med regelbundenhet.

Kap 8 Styrning och organisering av landsbygdspolitiken

Regeringen bör tydliggöra vissa myndigheters och statliga bolags landsbygdspolitiska ansvar

Trafikverket är positiva till att ett landsbygdspolitiskt ansvar ska tydliggöras i instruktionen. Vi förutsätter att ett fortsatt arbete görs i samverkan med berörda myndigheter för att uppnå att ansvaret blir långsiktigt och grundläggande för verksamheten.

Vi delar emellertid inte kommitténs förslag att myndigheternas geografiska placering ska läggas fast i instruktionen. Trafikverket finns idag lokaliserade såväl nationellt, regionalt och lokalt. Trafikverket vill understryka att val av geografisk placering för de myndigheter som berörs måste beslutas utifrån verksamhetens förutsättningar och därmed avgöras av myndigheterna. Trafikverket har framfört dessa synpunkter i betänkande SOU 2016:48 Regional indelning (Fi2016/02568/k)

Landsbygdsdelegationer inrättas i länen

Trafikverket delar kommitténs slutsats att det är avgörande att samordningen stärks och sker på regional nivå. Vi ser positivt på att landsbygdsdelegationerna ska inrättas för att uppnå en effektiv statlig samordning och sammanhållen politik. Inrättande av en strategisk och operativ samordningsfunktion kan motverka dagens bristande sektorssamordning och bidra att landsbygdsfrågorna blir synliggjorda.

Statliga myndigheters ansvar för landsbygdsutvecklingen bör regleras i en särskild förordning

Kommittén betonar vikten att landsbygdspolitiken även samordnas på nationell nivå för att både ge stadga till en samlad styrning men också för att konkretisera de nationella målen för landsbygdspolitiken. Trafikverket noterar att myndigheten verksamhet bedöms vara särskilt viktigt ur ett landsbygdspolitiskt perspektiv.

Trafikverket delar denna bedömning och en samordning på nationell nivå är betydelsefull där politiken och myndigheterna behöver finna former för nivåöverskridande diskussioner på nationellt, regionalt och lokal nivå.

Det är önskvärt att de myndigheter som ska ingå i arbetet att främja och samordna arbete med de nationella målen för landsbygdspolitiken ges klara direktiv och att arbetet sker i nära samarbete med berörda myndigheter.

Ärendenummer
TRV 2017/9626
Ert ärendenummer
N2017/00222/HL

Dokumentdatum
2017-03-15
Sidor
4(4)

Beslut i detta ärende har fattats av Generaldirektör Lena Erixon. Föredragande har varit Anton Persson nationell samhällsplanerare enheten Planläggning och utformning. I den slutliga handläggningen har verksamhetsområde Planering och Strategisk utveckling deltagit.

Lena Erixon

Generaldirektör